

Breed draagvlak voor een 'Zilte Kas'

Met breder assortiment, ben je interessanter voor marktpartijen

Het idee voor de Zilte Kas is letterlijk geboren op het fietspad tussen de Westlandse kassen met sla en radijs en de duinen. Martijn Koppert, een van de aandeelhouders van het collectief Techniek in Tuinbouw (TinT), reed er met zijn fiets tussendoor toen het idee ontstond om vlak achter de duinen iets met de combinatie van vers Noordzeewater en Westlandse tuinbouwkennis te gaan doen.

Het collectief zocht contact met telersgroep TTO (Tuinbouw Techniek Ontwikkeling) en op dit moment loopt er een haalbaarheidsstudie naar de mogelijkheden van het telen en op de markt brengen van zilte producten.

"Het Westland is het grootste glastuinbouwgebied van Nederland, midden in de Randstad op het knooppunt van de AGF-logistiek en met een ultiem teeltklimaat. Nog steeds zitten veel grote groentetelers hier, pal aan de Noordzee. We weten ook dat de tuinbouw op het moment in beweging is. De bestaande verdienmodellen van de sector staan onder druk. Telers zijn op zoek naar hoogwaardige nicheproducten. Met de behoefte aan gezonde voeding en de culinaire aandacht voor bijvoorbeeld de Japanse sushi-cultuur, bieden zilte groenten wellicht deze kans", begint Bart van Meurs.

Jeukende handen

Van Meurs is als 'techneur' en Westlander een van de zes partners van het collectief TinT. De leden hebben ieder hun eigen loopbaan. Een deel van hen werkt in de offshore industrie. Samen werken ze nieuwe en innovatieve

Bart van Meurs (rechts) tegen potplantenteler René van Dop: "Het idee om zilte gewassen in kassen te gaan telen ontstond letterlijk op het fietspad tussen de Westlandse kassen en de duinen."

ideeën uit. Vaak is dit in de tuinbouw. Bij 'De Zilte Kas' komen kennis en ervaring met tuinbouw én de toepassing van techniek in een zoute omgeving samen.

"Onze handen jeuken om met het idee aan de slag te gaan. Telers zoeken naar een oplossing, wij hebben de technieken in huis om een kas te ontwikkelen die optimaal is geschikt voor teelt boven en onder zout water. Maar voordat we zo ver zijn, is het verstandig om eerst de commerciële haalbaarheid van de Zilte Kas te onderbouwen."

Gezamenlijke aanpak

René van Dop is een van de belangstellende telers binnen telersgroep Tuinbouw Techniek Ontwikkeling, die betrokken is bij de beginfase van het project. Samen met zijn vader heeft hij het 2,5 ha grote potplantenbedrijf Solisplant in 's-Gravenzande met kalanchoë en hortensia. "De telersgroep doet collectief onderzoek. De zilte teelt was een van de suggesties."

Reden voor de teler om betrokken te willen zijn bij het project is zijn interesse in nieuwe dingen. "We kijken als Solisplant om ons heen. Met de

potplanten gaat het redelijk, maar ik moet nog wel veertig jaar mee. Ik volg het nieuws en zie nieuwe ontwikkelingen in groente en gezondheid. Je kunt op twee manieren reageren op moeilijke situaties; we moeten blijven doen waar we goed in zijn of we moeten andere richtingen verkennen: nieuwe markten, nieuwe kennis, interesse in gezondheid.”

Haalbaarheid

TinT bekijkt nu samen met een groep TTO-telers de haalbaarheid van De Zilte Kas. Hiervoor is tot medio 2015 een deel van het project gesubsidieerd vanuit het Topsectorenbeleid Tuinbouw & Uitgangsmaterialen. Belangrijk is onder andere om te onderzoeken of er voldoende draagvlak is bij eventuele marktpartijen. “Vroeger werd er nooit gekeken naar afzet. Paprika’s gingen naar de veiling. Nu draaien we het om. We bekijken hier eerst of er een markt is voor de producten die we willen gaan maken”, vult de potplantenteler aan.

Kansen in de kas lijken er zeker te zijn. “De vraag is: is het technisch mogelijk en commercieel haalbaar om zilte voedingsproducten in een Westlandse tuinbouwkas te telen op basis van Noordzeewater. Commercieel gezien draait het om een paar concrete vragen: Welke zilte voedingsproducten zijn geschikt? Wat is het marktpotentieel? Welke producten zijn rendabel in het Westland?”, zegt Van Meurs. Om daar achter te komen is hij begonnen met een literatuurstudie en gesprekken met

verschillende experts, onder andere van het proefbedrijf Zeeuwse Tong en de visafslagen. Vervolgens heeft hij een longlist van potentiële zilte teelten opgesteld.

Zilte groenten

Van Meurs: “Ik heb de lijst in overleg met de telers afgebakend tot voedingsgewassen; daar waar we in de tuinbouw goed in zijn. Er wordt bijvoorbeeld al veel onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van micro-algen voor de glastuinbouw. We kiezen ook niet voor schaal- en schelpdieren en vissen. We kijken wel naar planten boven en onder water. Zijn ze te gebruiken als zilte groente? Hebben ze een bekende toepassing? En is er al ervaring mee?”

De betrokkenen kijken alleen maar naar gewassen die van nature in een zilte omgeving groeien en niet of ze traditionele gewassen, zoals aardappels op arme, zilte grond kunnen telen. Ze hebben nu een lijst van tien tot vijftien gewassen die potentie hebben voor de Zilte Kas. Van Meurs noemt drie bekendere gewassen van de lijst, die al ‘in de keuken’ worden toegepast: zeeaster, zeekraal en zeekool, maar denkt ook aan eetbare wieren.

Kleinschalig proefbedrijf

“Er zitten veel producten bij, waarvan wij als telers nog niet weten hoe ze in elkaar zitten en waarvan we de mogelijkheden nog niet in kunnen schatten. Dat hoeft niet erg te zijn. In de vorige eeuw hebben we ook druiven leren telen om vervolgens op komkommers

over te stappen. Als je meer producten aan kunt bieden, ben je interessanter voor marktpartijen”, voegt Van Dop toe.

Technische vragen die er nog liggen zijn onder andere: waar komt het water vandaan en wat te doen met het eveneens zoute restwater? De volgende stap is het in de praktijk testen van deze gewassen in de kas en de ontwikkeling en optimalisatie van het teeltsysteem.

Van Meurs verwacht dat er halverwege 2015 voldoende bekend is om een vervolgstap te kunnen maken met een proef in bijvoorbeeld de Demokwekerij, mits er partijen zijn vanuit de telers- en afzetkant die erin geloven. “Het is de bedoeling dat een collectief dit op gaat pakken. Het is teveel voor een teler alleen. Ons einddoel is het realiseren van een kleinschalig, commercieel rendabel proefbedrijf.”

‘Goede, compacte beurs’

René van Dop probeert ieder jaar een keer naar Tuinbouw Relatiedagen in Gorinchem te gaan. Hij bezoekt daar bestaande toeleveringsbedrijven. “Ik ben niet zo zeer op zoek naar nieuwe bedrijven.” Veel van zijn relaties staan daar ook. “Ik vind het een goede compacte beurs waar veel bedrijven staan. Het is de beurs voor bedrijven die zich willen laten zien voor de toelevering op de Nederlandse markt.”

Samenvatting

Telers en toeleveranciers onderzoeken de mogelijkheid voor het telen van zilte producten in kassen dichtbij de Noordzee. Op dit moment loopt er een haalbaarheidsstudie, waarbij wordt gekeken naar mogelijke gewassen, technische oplossingen, economische haalbaarheid en draagvlak. Halverwege 2015 kan een mogelijke vervolgstap op kleine schaal worden gemaakt door een proef, mits er partijen vanuit telers- en afzetzijde zijn die willen participeren.

Zeekraal is een van de producten die op de lijst staan voor teelt in de Zilte kas.